

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556
SCHOOL ADMINISTRATOR'S ROLE AND TEACHER PERFORMANCE
ACCORDING TO PROFESSIONAL STANDARDS A.D. 2013

ชาดิชาย ศรีจันทร์ดี¹

วรกาญจน์ สุขสดเขียว²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 2) การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จำนวน 39 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูผู้สอน 2 คน รวมทั้งสิ้น 156 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของแฟรเรนและเคย์ (Farren and Kaye) และการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy})

ผลการวิจัยพบว่า

1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้านเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร ผู้ประเมิน ผู้ส่งเสริม สนับสนุน ผู้คาดการณ์ และผู้ให้คำปรึกษา

2) การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้านคือ มาตรฐานการปฏิบัติงาน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) และอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The purposes of this research were to find: 1) the administrator's roles in Secondary Educational Service Area Office 3, 2) the performance according to teacher professional standards 2013 in Secondary Educational Service Area Office 3, 3) the relationship between the administrator's roles and the performance according to teacher professional standards A.D. 2013 in Secondary Educational Service Area Office 3. The samples in this research consisted of 39 schools in Secondary Educational Service Area Office 3. The respondents were a school administrators, deputy administrator and two teachers, totally 156 respondents. The research instrument used for gathering data was a questionnaire concerning the administrator's

¹ นักศึกษาปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

roles based on the viewpoint of Farren and Kaye, and the performance according to teacher professional standards A.D. 2013 based on the teachers' council of Thailand regulation. The statistics applied in data analysis were frequency (f), percentage (%), arithmetic mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and Pearson's product – moment correlation coefficient (r_{xy}).

The results of this research were as follows:

- 1) The administrator's roles in Secondary Educational Service Area Office 3, as a whole was at a high level, as an individual was at a high level, ranking from the highest mean to the lowest: facilitator, appraiser, enabler, forecaster and adviser.
- 2) The performance according to teacher professional standards A.D. 2013 in Secondary Educational Service Area Office 3, as a whole was at a high level, an aspect was at a highest level: self performance standard and 2 aspects were at a high level, ranking from the highest mean to the lowest: job performance standard, knowledge and professional experience standard.
- 3) The relationship between the administrator's roles and the performance according to teacher professional standards A.D. 2013 in Secondary Educational Service Area Office 3 was correlated at a high level significant at the level of .01.

บทนำ

การพัฒนาครูถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่ปรากฏชัดในกระแสปฏิรูปการศึกษาทั่วโลก ในประเทศไทย พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญแก่ครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ดังปรากฏในมาตรา 52 ถึงมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติ ที่ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ และเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ จัดสำนึก และค่านิยมที่ดีให้กับเด็ก ซึ่งจะ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต ทั้งนี้ภาพรวมการดำเนินงานเพื่อจัดระบบครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การดำเนินยุทธศาสตร์การพัฒนาครูนั้น มีความก้าวหน้าไปมาก มีหน่วยงานรับผิดชอบ อยู่มาก และกระจายอยู่ใน 5 กระทรวง มีกลไกประสานที่ถือเป็นเรื่องจำเป็น ซึ่งปัจจุบันกลไกดังกล่าว คือคณะกรรมการประสานการพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ทั้งนี้ในภาคปฏิบัติ นั้นพบว่า มีการประสานการดำเนินงานลงไปเป็นลำดับขั้น คือ ระดับภาค จังหวัด อำเภอ โรงเรียน ผ่านศูนย์และหน่วยงานต่างๆ ลงไปเป็นระบบ แต่ก็ยังเป็นประเด็นที่น่าคิดว่า โครงสร้างดังกล่าวจะเอื้อต่อการพัฒนาครูมากน้อยเพียงใด

ในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียน บุคลากรที่มีบทบาทสำคัญซึ่งจะประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองหรือผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา กลุ่มบุคลากร

เหล่านี้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นผู้ที่มีบทบาทที่สุดในการบริหารจัดการให้โรงเรียนสามารถผลิตผลงานได้อย่างดี หรือมีประสิทธิภาพตามความมุ่งหวังของสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้โดยเฉพาะบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดำเนินไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสม รวมทั้งเป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติที่ดีงามและถูกต้องให้แก่ครู และนักเรียนของแต่ละสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในหลายด้าน

จากยุทธศาสตร์การพัฒนาครู โดยผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารที่มีระบบการจัดการความรู้ภายในตนเองที่ดี มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และคร่ำหวอดในวงการวิชาการอย่างต่อเนื่อง นั้น จะมีศักยภาพในการส่งเสริมครูในความดูแลของตนให้ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน และผลักดันองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ดี ซึ่งนอกเหนือจากการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องแล้ว ผู้บริหารควรใช้กระบวนการจัดการความรู้ที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้ครูมีการจัดการความรู้ที่ดีด้วย สิ่งแรกที่ผู้บริหารควรกระทำ คือ ความเชื่อมั่นในตัวครูแต่ละคนว่าทุกคนมีศักยภาพในการสร้างความรู้และมีความสามารถที่จะพัฒนาได้ เพียงแต่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมให้แสดงพฤติกรรมหรือสิ่งดีที่มีอยู่ในตัวเองออกมา ภาระงานของผู้บริหารที่สำคัญนั้นคือ การส่งเสริมให้ครูดึงความสามารถ และศักยภาพของตนในด้านต่างๆ นั้นออกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาองค์กรอย่างเต็มที่ โดยรูปแบบ

และวิธีการจัดการความรู้ของผู้บริหารในการหาแนวทาง
ศักยภาพของครูภายใต้ระบบบริหารงาน ผู้บริหารที่ใช้
การจัดการความรู้ที่ดีและเหมาะสม จะสามารถใช้วิธีการที่
หลากหลายในการส่งเสริมการทำงานของครู เช่น การระดม
ความคิด การส่งเสริมการวิจัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การส่งเสริม
การต่อยอดความรู้เก่า การอบรมทางปัญญา เป็นต้น ซึ่งรูปแบบ
ดังกล่าวเป็นรูปแบบที่ไม่ตายตัว ผู้บริหารสามารถปรับ
ใช้และศึกษาหาแนวทางใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อสอดคล้องกับ
สถานการณ์และสภาพการณ์ครูในโรงเรียนของตน ซึ่งภายหลัง
จากการส่งเสริมในเรื่องต่างๆ แล้ว หน้าที่สำคัญของผู้บริหาร
คือ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะเชิงลึกจากครูอย่างใกล้ชิด โดย
ผู้บริหารควรดำเนินการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์
ดังกล่าวทั้งจากตนเอง และขอความร่วมมือจากหน่วยงาน
ภายนอก ในขณะที่ครูมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมีแรงบันดาลใจ
อันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนทั้งระบบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
และมีความสุขทั้งองค์กร

จากการทดลองการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ
ครู พบว่าผู้บริหารต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ครู เช่น
ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาจะเข้ารับการอบรมแบบใด และใช้สถานที่
ของหน่วยงานใด ผู้บริหารสถานศึกษาย่อมมีดุลพินิจและ
ศักยภาพจะตัดสินใจในแนวนโยบายอย่างไรนั้น เป็นปัจจัย
สนับสนุนที่สำคัญที่สุดสำหรับการจัดกิจกรรมต่างๆ

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน คือการทำให้
ทุกอย่างให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา บุคคลที่มี
ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำงานให้บรรลุเป้าประสงค์
สำเร็จได้ ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับลูกศิษย์เด็บบโต
และพัฒนาเป็นสมาชิกของชุมชน สังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม
และค่านิยมที่พึงประสงค์ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม
ได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน
มัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3
2. เพื่อทราบการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู
พ.ศ. 2556 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู

2556 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

วิธีการศึกษา

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive
research) ที่มีแผนแบบการวิจัย แบบกลุ่มตัวอย่างเดียวศึกษา
สภาวะการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental
case study design)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียน
มัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3 ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี 18 โรงเรียน
และโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 29 โรงเรียน
รวมทั้งสิ้น 47 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ตารางประมาณขนาด
ตัวอย่างของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จาก
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3 จำนวน 47 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน
44 โรงเรียน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random
sampling) โดยจำแนกตามจังหวัดและขนาดของสถานศึกษา
ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถาน
ศึกษาจำนวน 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่
รักษาการแทนจำนวน 1 คน และครูผู้สอนจำนวน 2 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพ
ส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง
หน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน
2. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรเกี่ยวกับบทบาทของผู้
บริหารสถานศึกษา
3. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม
จำนวน 1 ฉบับ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ
ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจ

สอบรายการ (Check List) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Rensis Likert 1961: 73-74) ซึ่งสามารถจัดลำดับคุณภาพได้ 5 ระดับ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการศึกษามาสร้าง ปรับปรุง และพัฒนาเครื่องมือ ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างให้กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 โรง สถานศึกษาละ 4 คน รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 32 ฉบับ

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค (Lee J. Cronbach 1974: 161) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.984

ขั้นที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้การคำนวณค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ วิเคราะห์โดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (S.D.) ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ถือว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลตกอยู่ในช่วงใดก็แสดงว่าลักษณะการปฏิบัติตรงตามสภาพที่เป็นจริงแบบนั้น โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best 1970: 190)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู 2556 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 44.87 เป็นเพศหญิง 86 คน คิดเป็นร้อยละ 55.13 เป็นผู้ที่มิใช่ 51 – 60 ปี มากที่สุด จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 40.39 รองลงมาอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 21.15 และอายุระหว่าง 20 – 30 ปี น้อยที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.46 สำหรับระดับการศึกษามีวุฒิมัธยมศึกษาตอนต้น ปริญาโทมากที่สุด จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 51.28 รองลงมาคือวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายปริญาตรี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 47.44 และวุฒิมัธยมศึกษาตอนต้น ปริญาเอกน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.28 สำหรับตำแหน่งหน้าที่พบว่า เป็นครูผู้สอนจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และรองผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการแทน มีจำนวนเท่ากันคือ 39 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ส่วนประสบการณ์ในการทำงานที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 26 – 30 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 22.44 รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 – 5 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.95 รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 21 – 25 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.03 รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 6 – 10 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.74 รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 16 – 20 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.61 และประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 30 ปี น้อยที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$)

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่ามัธยฐานเลขคณิต
ไปเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานตามแนวคิดของเบสท์ ดังรายละเอียด
ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 39)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้อำนวยการ (X ₁)	4.24	0.41	มาก
2. ผู้ประเมิน (X ₂)	4.19	0.41	มาก
3. ผู้คาดการณ์ (X ₃)	4.16	0.43	มาก
4. ผู้ให้คำปรึกษา (X ₄)	4.08	0.46	มาก
5. ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X ₅)	4.18	0.43	มาก
รวม (X _{tot})	4.17	0.43	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บทบาท
ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.43) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมี
ความคิดเห็นสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน
เรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้าน
ผู้อำนวยการ (X₁ = 4.24, S.D. = 0.41) ผู้ประเมิน
(X₂ = 4.19, S.D. = 0.41) ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X₃ = 4.18, S.D.

= 0.43) ผู้คาดการณ์ (X₄ = 4.16, S.D. = 0.43) และผู้ให้คำปรึกษา
(X₅ = 4.08, S.D. = 0.47)

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู 2556
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต
($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่ามัธย
ฐานเลขคณิตไปเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานตามแนวคิดของเบสท์
ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 39)

การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ (Y ₁)	4.30	0.39	มาก
2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Y ₂)	4.39	0.37	มาก
3. มาตรฐานการปฏิบัติตน (Y ₃)	4.56	0.37	มากที่สุด
รวม (Y _{tot})	4.42	0.39	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การปฏิบัติ
ตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

มีการกระจายน้อย (S.D. = 0.39) แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมี
ความคิดเห็นสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556
อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้านดังนี้ ด้าน

มาตรฐานการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.37) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับ ค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.37) และด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.39)

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3

(n = 39)

ตัวแปร	มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ (Y_1)	มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Y_2)	มาตรฐานการปฏิบัติตน (Y_3)	ภาพรวม (Y_{tot})
ผู้อำนวยความสะดวก (X_1)	.770**	.682**	.543**	.744**
ผู้ประเมิน (X_2)	.774**	.771**	.584**	.758**
ผู้คาดการณ์ (X_3)	.820**	.740**	.601**	.798**
ผู้ให้คำปรึกษา (X_4)	.672**	.555**	.369**	.626**
ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5)	.771**	.690**	.557**	.747**
ภาพรวม (X_{tot})	.809**	.718**	.564**	.781**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) และการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 (Y_{tot}) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = 0.781$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในทางบวกหรือในลักษณะคล้อยตามกัน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม (X_{tot}) กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ในแต่ละด้าน ($Y_1 - Y_3$) พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง จำนวน 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ดังนี้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ($r = 0.809$) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ($r = 0.718$) ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ

ครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานการปฏิบัติตนในระดับปานกลาง ($r = 0.564$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้าน ($X_1 - X_5$) กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ในภาพรวม (Y_{tot}) พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงจำนวน 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ดังนี้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้คาดการณ์ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ($r_{xy} = 0.798$) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ประเมินมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ($r_{xy} = 0.758$) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ($r_{xy} = 0.747$) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้อำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ($r_{xy} = 0.744$) ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ให้คำปรึกษา มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.626$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้าน ($X_1 - X_5$) กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ใน แต่ละด้าน ($Y_1 - Y_3$) พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงจำนวน 6 ด้าน และมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางจำนวน 9 ด้าน โดยเรียงตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มากที่สุด 4 อันดับแรกได้ดังนี้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน ผู้คาดการณ์ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ($r_{xy} = 0.820$) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ประเมิน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ($r_{xy} = 0.774$) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน ผู้ส่งเสริม สนับสนุน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ($r_{xy} = 0.771$) ซึ่งมีค่าเท่ากับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ประเมินมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ($r_{xy} = 0.771$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ให้คำปรึกษา มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐาน การปฏิบัติตนในระดับ ปานกลาง ($r_{xy} = 0.369$)

สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน เรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผู้อำนวยการความสะอาด ผู้ประเมิน ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้คาดการณ์ ผู้ให้คำปรึกษา

2. การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้านคือ มาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ในทางบวก หรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะคล้อยตามกัน

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ในแต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงจำนวน 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ดังนี้ ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐาน การปฏิบัติตนในระดับ ปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้านกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ในภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงจำนวน 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ดังนี้ ด้านผู้คาดการณ์ ผู้ประเมิน ผู้ส่งเสริม สนับสนุน ผู้อำนวยการความสะอาด ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ให้คำปรึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ในระดับปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้านกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ในแต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับมากจำนวน 6 ด้าน และมีความสัมพันธ์กันในระดับ ปานกลางจำนวน 9 ด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่มากที่สุด 4 อันดับแรกได้ดังนี้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้คาดการณ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ประเมินกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ส่งเสริม สนับสนุนกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งมีค่าเท่ากับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ประเมินกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐาน การปฏิบัติงาน ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน ผู้ให้

คำปรึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานการปฏิบัติตนซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทของตนที่จะบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการต่างๆ ด้านของโรงเรียน จึงได้พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานทุกด้านของโรงเรียน นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก็ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับงานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณา หมาดเท่ง (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผู้อำนวยการความสะอาด ผู้ประเมิน ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้คาดการณ์ และผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏฐพร ธีรพานาน (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารโรงเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ได้มีกระบวนการคัดเลือกบรรจุแต่งตั้งบุคคลที่

เหมาะสมที่มีคุณภาพมาดำรงตำแหน่งครู ทำให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน และครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดการเรียนการสอนและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น โครงการปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่ โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพและสร้างขวัญกำลังใจครูและบุคลากรทางการศึกษา โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา โครงการพัฒนาประสิทธิภาพบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งก็ทำให้ การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาณัฐพล ดอนตะโก (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณธรรมของผู้บริหารกับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชชาพร อุนศิริ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภูมิภาวะทางอารมณ์ของผู้บริหารสตรี ที่ส่งผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวก หรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะคล้ายคลึงกันเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นนักวางแผนพัฒนา นำแนวคิดใหม่ๆ ไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียน สามารถเลือกรูปแบบการบริหารงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีการส่งเสริมให้ครูดึงความสามารถและศักยภาพของตนในด้านต่างๆ นั้นออกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาองค์การ ส่งเสริมให้ครูมีความสุขในการทำงาน สร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตัวเองให้เกิดขึ้น

อันจะเป็นแรงผลักดันให้ครูสามารถดำเนินการทำ สิ่งต่างๆ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้านกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู 2556 ในภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงจำนวน 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ดังนี้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน ผู้คาดการณ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 มีความสัมพันธ์กันเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ของการบริหาร ที่ดี สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้อย่างเหมาะสมชี้แจงให้ครูเห็นแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ชี้ให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาใหม่ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครู สื่อสารให้ทราบถึงทิศทาง กลยุทธ์ขององค์การ การเตรียมความพร้อมรับ การเปลี่ยนแปลงขององค์การ และการเตรียม ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่วน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ประเมินกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 มีความสัมพันธ์กันเพราะ ผู้บริหารมีวิธีการประเมินที่หลากหลายและครอบคลุม แจ้งให้ครูทราบถึงมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินและแจ้งผลการประเมินให้ทราบ มีการกำกับติดตามผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งเสนอแนะกิจกรรมที่จะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน ผู้ส่งเสริมสนับสนุนกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 มีความสัมพันธ์กันเพราะ ผู้บริหารช่วยครูในการประสานงานกับบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานภายนอกจนงานประสบความสำเร็จ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายให้ขวัญและกำลังใจกับครู ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ สนับสนุนให้ครูกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และให้ความอนุเคราะห์แก่ครูในการจัดซื้อ จัดหา วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน การสอนหรือในกิจกรรมต่างๆ ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้อำนวยความสะดวกกับ การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 มีความสัมพันธ์กันเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาช่วยให้ครูเห็นคุณค่าในอาชีพ ความสนใจในงาน และทักษะที่เป็นจุดเด่นของตนเอง ช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผน การปฏิบัติงานในระยะยาว ช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานต่างๆ ส่งผลให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพภายในระยะ

เวลาที่กำหนด ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้ให้คำปรึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู 2556 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษาที่ดีให้แก่ครู ให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจ ให้คำปรึกษาครูก่อนการดำเนินงานสำคัญ แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุนและอุปสรรคที่มีต่อความสำเร็จของงาน และสามารถช่วยแก้ไขปัญหาของครูได้ตามความเหมาะสม เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ในแต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง จำนวน 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ดังนี้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพมีความสัมพันธ์กันเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาช่วยให้ครูมีการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ในด้านต่างๆ เช่น การวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตร การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนและพัฒนาผู้เรียน การประยุกต์ใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กันเพราะ ผู้บริหารช่วยให้ครูมีการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เช่น การศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ การเข้าร่วมอบรมสัมมนา การพัฒนาผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เกิดผลดีกว่าเดิม การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อยู่เสมอ การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีระบบ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานการปฏิบัติตน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางเพราะ ผู้บริหารช่วยให้ครูมีวินัยในตนเอง เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดี สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เสียสละและอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ ผลการวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ อวรรณา (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารได้ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมที่จัดโดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก ได้จัดเตรียมแผนงานโครงการในการอบรมเพื่อพัฒนาครู จัดฝึกอบรมเพื่อ

พัฒนาทักษะวิชาชีพ สนับสนุนให้ครูได้ศึกษาดูงาน ส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อนุญาตให้ครูได้ใช้เวลาบางส่วนของการราชการในการศึกษาต่อ แต่ไม่ได้จัดหาทุนสนับสนุนการศึกษาต่อของครู ขาดการสำรวจความต้องการและประเมินผลหลังจากการลาศึกษาต่อ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งแนะครูผู้สอนในการทำวิจัย ในชั้นเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในรวมถึงให้คำปรึกษาในการจัดการเรียนรู้แก่ครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิชุมิ (Izumi, 2002) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สาเหตุแห่งความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา 8 แห่งในแคลิฟอร์เนีย (California) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเหล่านี้จะให้ความสำคัญกับวิธีการสอน หลักสูตร การพัฒนาครู ระเบียบวินัย ฯลฯ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน การพัฒนาครูเน้นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด โรงเรียนให้ความสำคัญกับคุณภาพของครู เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการศึกษากลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านผู้ให้คำปรึกษา เพราะการให้คำปรึกษาจะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบปัญหาของบุคลากรในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรด้วยว่าตัวเองไม่ได้ถูกทอดทิ้งให้ปฏิบัติงานแต่เพียงผู้เดียว

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น ส่งครูเข้าอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ เช่น ในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ รวมถึงการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงบทบาททั้ง 5 ด้านอย่างสมบูรณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยความสะดวก ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

กองเทพ เคลือบพณิชกุลและคณะ. รวมกฎหมายและระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติราชการ. กรุงเทพฯ : ภูมิบัณฑิต, 2549.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. “โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การพัฒนาครูสู่มาตรฐานวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด.” ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ระหว่างวันที่ 18-19 สิงหาคม 2548, ม.ป.ท., 2548.

ชุดิกานจน์ รุ่งเรือง. “โครงการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง การพัฒนาข้าราชการครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาและวิทยฐานะ.” โครงการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาประจำกรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 7 ปีการศึกษา 2552, ม.ป.ท., 2553.

ณัชชาธารณีย์ ศรีปานนาค, “บทบาทผู้บริหารโรงเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

ธีระ รุญเจริญ. ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง, 2548.

พระมหาณัฐพล ดอนตะโก. “คุณธรรมของผู้บริหารกับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

พิชชาพร อุ่นศิริ. “วุฒิภาวะทางอารมณ์ของผู้บริหารสตรีที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

วรรณ หมาดเท่ง. “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. การวิจัยการทดลองตัวแบบการพัฒนาครูแบบอิงพื้นที่เป็นฐานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาครู, พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2550.
- สันติ อวรรณ. “บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย.” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3, พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี: พิระ, 2555.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2556
- Cronbach, Lee J. Essential of psychological testing. 3rd ed. New York : Herper & Row Publishers, 1978.
- Farren, Caela and Beverly L. Kaye “New skills for New Leadership Roles”, in The Leader of Foundation. 3rd ed. New York : The Drucker Foundation, 1996.
- Izumi, Lance T. They have overcome: High-Poverty, High-Performing schools in California. California: Pacific Research Inst. 2002.
- Best, John W. Research in Education. 4th ed. New Jersey: Prenice-Hall Inc, 1981.
- Likert, Rensis. New pattern of management. New York: McGrawHill, 1961.

